

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 16C/224/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2115211366
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Hanzlíková
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2015:2115211366.1

Uznesenie

Okresný súd Trnava samosudkyňou JUDr. Janou Hanzlíkovou v právnej veci navrhovateľky JO. zast. JUDr. Adriana Vysudilová, advokátka, Paulínska 15/A, Trnava, proti odporcovi T. o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, takto

rozhodol:

Súd n a r i a d' u j e toto predbežné opatrenie:

„Odporca TV. je vylúčený z užívania rodinného domu č. s. XXX, postaveného na parcele registra „C“ č. XXXX a príslušného pozemku parcely registra „C“, parc. č. XXXX, zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXXX m², nachádzajúcich sa v katastrálnom území A. zapísané na liste vlastníctva číslo XXXX Okresného úradu T. katastrálny odbor, do rozhodnutia vo veci samej“.

Navrhovateľke súd u k l a d á povinnosť podať v lehote 30 dní návrh na začatie konania vo veci samej.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľka sa podaným návrhom domáhala nariadenia predbežného opatrenia, ktorým súd rozhodne tak, že odporca bude vylúčený z užívania rodinného domu č. s. XXX, postaveného na parcele registra „C“ č. XXXX a príslušného pozemku parcely registra „C“, parc. č. XXXX, zastavané plochy a nádvoria vo výmere 1616 m², nachádzajúcich sa v katastrálnom území A., zapísané na liste vlastníctva číslo XXXX Okresného úradu T., katastrálny odbor, do rozhodnutia vo veci samej.

Návrh odôvodnila tým, že manželstvo účastníkov bolo rozvedené Rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 10. 3. 2015, právoplatného 13. 4. 2015. Za trvania manželstva nadobudli nehnuteľnosť - parc. č. XXXX - zast. plochy, nádvoria vo výmere 1616 m², dom č. s. XXX na par. č. XXXX, ktorý im patrí v podiele 1/1.

Už počas manželstva dochádzalo zo strany odporcu k fyzickému a psychickému násiliu voči navrhovateľke, keď ju pod vplyvom alkoholu fyzicky a slovné napádal, vyhrážal sa jej, vulgárne nadával, urážal ju a vyhazoval zo spoločnej domácnosti, čo preukázala potvrdeniami OO PZ T.. Toto správanie má dlhodobú povahu minimálne od októbra 2014, násilné správanie sa u odporcu prejavovalo aaj predtým asi 7 rokov pred manželstvom, jeho agresivita sa stupňovala. Poukázala na ust. § 146 ods. 2 Obč. zák. v zmysle ktorého ak sa z dôvodu fyzického alebo psychického násillia alebo hrozby takého násillia vo vzťahu k manželovi alebo blízkej osobe, ktorá býva v spoločnom dome alebo byte, stalo ďalšie spolužitie neznesiteľným, môže súd na návrh jedného z manželov obmedziť užívacie právo druhého manžela k domu alebo bytu patriacemu do bezpodielového spoluvlastníctva, prípadne ho z jeho užívania úplne vylúčiť, ako aj na ust. § 705a Obč. zák. Zároveň poukázala na skutočnosť, že účelom právnej úpravy je ochrana jedného zo spoluvlastníkov konkrétnej nehnuteľnosti, ktorá je svojou povahou určená na trvalé, každodenné užívanie spoluvlastníkmi prípadne bezpodielovými spoluvlastníkmi pred násillím

každého druhu, v dôsledku čoho sa ich ďalšie spolužitie stalo neznesiteľným. Takéto obmedzenie alebo vylúčenie má charakter represívnej povahy. Poukázala tiež na použitie ust. § 853 ods. 1 Obč. zák. o analógii vo vzťahu k ust. § 146 ods. 2 a 705a Obč. zák., v tom, že tieto ustanovenia sa použijú aj vo vzťahu k rozvedenému manželovi. Poukázala na judikatúru a tiež rozhodnutie KS Trnava 11Co 11/2014, v zmysle ktorého násilné konanie manžela nemusí vykazovať znaky trestného činu v zmysle Trestného zákona. V danom prípade je nepochybné, že je splnené podmienka neznesiteľnosti ďalšieho spolužitia, ktorá je daná správnosťou odporcu, dlhodobosťou takého správania a medzi týmito skutočnosťami je príčinná súvislosť. Z manželstva pochádza mal. D., ktorá sa musí pripravovať do školy, ku konfliktom dochádza aj v očných hodinách, a teda situácia má negatívny vplyv na jej zdravý vývoj.

Podľa § 74 ods. 1 O. s. p. pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Podľa § 76 ods. 1 písm. g/ O. s. p. predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby nevstupoval dočasne do domu alebo bytu, v ktorom býva osoba vo vzťahu ku ktorej je dôvodne podozrivý z násillia.

Podľa § 75 ods. 5 veta druhá O.s.p. ak súd rozhoduje o návrhu na vydanie predbežného opatrenia podľa § 76 ods. 1 písm. g/, rozhodne najneskôr do 48 hodín od doručenia návrhu, ktorý má náležitosti podľa odseku 2; do plynutia lehoty sa nezapočítava sobota, nedeľa alebo sviatkov.

Podľa § 146 ods. 2 Obč. zák. v zmysle ktorého ak sa z dôvodu fyzického alebo psychického násillia alebo hrozby takého násillia vo vzťahu k manželovi alebo blízkej osobe, ktorá býva v spoločnom dome alebo byte, stalo ďalšie spolužitie neznesiteľným, môže súd na návrh jedného z manželov obmedziť užívacie právo druhého manžela k domu alebo bytu patriacemu do bezpodielového spoluvlastníctva, prípadne ho z jeho užívania úplne vylúčiť.

Nezhody môžu vznikať nielen za trvania manželstva a existencie BSM, ale aj v čase, keď toto BSM síce zaniklo, ale ešte nedošlo k jeho vyporiadaniu. Každý z manželov môže podať návrh na súd, aby rozhodol o spornom výkone práv a povinností k spoločnej veci. Uplatňuje sa konštrukcia, že každý z manželov je úplným vlastníkom veci patriacej do BSM. V zásade nemožno, a to ani výnimočne, vydať predbežné opatrenie takého obsahu, ktorým by bol jeden z manželov z užívania veci dočasne vylúčený. Je to však možné napríklad za predpokladu, že tento manžel svojím doterajším správaním a vzťahom k veciam v BSM, najmä svojím správaním a vzťahom k veci, o užívanie ktorej ide, vzbudzuje obavy, že by mohol ďalším užívaním tejto veci spôsobiť škodu /napr. automobilu a podobne/. S účinnosťou od 1. 1. 2003 bolo upravená možnosť súdu riešiť problematiku BSM v prípade, ak jeden z bezpodielových spoluvlastníkov, teda jeden z manželov /bývalých manželov/, fyzicky alebo psychicky týra druhého manžela. Ide o možnosť domáhať sa, aby súd na návrh jedného z manželov obmedzil užívacie právo druhého manžela k domu alebo k bytu, ktorý je v BSM. Manžel, ktorý podá návrh na súd, musí preukázať, že došlo k psychickému alebo fyzickému násilliu, resp. že je tu hrozba takéhoto násillia aj v budúcnosti. Zákon zakotvil podmienku, že konanie jedného z manželov spôsobuje neznesiteľné spolužitie, čo treba chápať tak, že pomery v dome alebo byte druhému manželovi a jeho deťom či iným blízkym príbuzným bývajúcim v byte nedovoľujú byť pokojne užívať bez strachu o svoju osobu a bez strachu o život a zdravie ostatných členov domácnosti. Súd môže právo užívať dom alebo byt druhému manželovi obmedziť alebo ho môže z užívania úplne vylúčiť. Takéto obmedzenie časti domu je možné uplatniť len vtedy, ak to bude z hľadiska charakteru domu možné /ak má dom samostatný vchod do jedného z bytov či miestnosti/. Z uvedeného vyplýva, že ochrana je citovaným ustanovením zákona poskytnutá aj bývalému manželovi.

Vylúčenie z užívania domu či bytu znamená, že druhý z manželov, a teda aj spoluvlastník, nemôže užívať dom alebo byt a zakáže mu vstup do domu či bytu. Právo musí chrániť slabšiu stranu a aj za cenu zásahu do vlastníckeho práva dať možnosť, aby sa riešili práve situácie takým spôsobom, aby ten z manželov, ktorý zasahuje do práva druhého na pokojný a zdravý život, na ochranu zdravého vývoja detí, bol obmedzený aj v takých právach, ako je právo spoluvlastníka na užívanie, resp. spoluužívanie domu či bytu. Ide o pomerne veľký zásah do práv spoluvlastníka.

Pred nariadením predbežného opatrenia podľa § 76 ods. 1 písm. g/ O.s.p. postačuje, ak je osvedčené dôvodné podozrenie z násillia. Osvedčenie dôvodného podozrenia z násillia znamená, že súd pomocou ponúknutých dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti (teda nie všetky rozhodujúce), pričom postačuje, že osvedčená skutočnosť sa mu vzhľadom na všetky okolnosti javí ako nanajvýš pravdepodobná. Dôvodné podozrenie z násillia sa v prípadoch podľa § 76 ods. 1 písm. g/ O.s.p. sa preukazuje predovšetkým listinnými dôkazmi, keďže ide o konanie z hľadiska procesného maximálne zrýchlené.

Aplikácia predbežného opatrenia v zmysle § 76 ods1 písm. g/ O.s.p. je veľmi aktuálnym a účinným prostriedkom preventívneho riešenia problematiky násillia. V jeho prospech svedčí najmä to, že v dôsledku jeho uplatnenia - zákazu vstupovania násillnej osoby - sa ohrozenej osobe poskytuje pomerne rýchla ochrana, vďaka ktorej nemusí ďalej zotrvať v spoločnom obydli s násillnou osobou, ani nemusí opúšťať svoje obydlie, ak sa chce chrániť pred opätovnými útokmi násillnej osoby; nemusí žiť v strachu a obavách o svoj život a zdravie, a ani sa nemusí zaťažovať hľadaním náhradného ubytovania

Násillie je možno vo všeobecnosti definovať ako úmyselné použitie fyzickej sily alebo moci, buď len pravdepodobne ohrozené alebo skutočné, proti osobe, alebo proti určitej skupine alebo spoločenstvu, ktoré buď má za následok alebo má vysokú pravdepodobnosť následok poranenia, smrť, psychickú škoda, maldevelopment a podobne.

Násillie znamená najčastejšie označenie jednorazového fyzického aktu, resp. postupu, pri ktorom človek spôsobuje ujmu druhému človeku. Iná charakteristika násillia hovorí o akýchkoľvek aktoch, vrátane zanedbávania, ktoré ovplyvňujú život, fyzickú a psychickú integritu alebo slobodu jednotlivca, alebo poškodzujú rozvoj jeho osobnosti. Neodmysliteľnou kategóriou násillia je bolesť a hrozba bolesti. Násillie, ktoré spôsobuje bolesť, je zdrojom bezmocnosti obeť a súčasne prejavom prežívania moci páchatel'a násillia nad svojou obeťou. Násillie sprevádzané spôsobovaním bolesti je prejavom prežívania moci páchatel'a násillia nad svojou obeťou, ktorá je v týchto prípadoch bezmocná. Táto bezmocnosť býva častým cieľom páchatel'a, ktorému tento fakt prináša istú formu uspokojenia - ide o podrobenie si obeť.

Definície násillia sú rozdielne, ale spájajú ich spoločné črty:

- Násillím je každá forma ubližovania, prejavu nadvlády, vyhrážania sa, zneužívania moci, fyzického a sexuálneho nátlaku.
- Násillie nie je konflikt, v konflikte sa stretnú rovnocenné strany, kým násillie je, keď jedna strana zneužije prevahu moci.
- Násillím je každý čin, ktorého následkom je, že obeť robí niečo, čo nechce robiť, alebo jej bráni robiť niečo, čo chce robiť, prípadne v nej vyvoláva strach.
- Násillie nemusí obsahovať fyzický kontakt s obeťou, pretože zastrasovanie, slovné vyhrážky a psychické násillie môžu mať rovnako silné následky.
- Psychické násillie je každé správanie, ktoré priamo narúša slobodnú vôľu a sebaúctu iného človeka. Nezanecháva síce žiadne viditeľné poranenia, napriek tomu môže byť najhoršou formou násillia. Je zvlášť účinné, ak sa spája s fyzickým násillím.
- Osobitnou formou násillia je sekundárna viktimizácia - druhotné ubližovanie.
- Násillím je aj nezabránenie násilliu."

Pojem násillia ako taký nie je nikde vo všeobecne záväznom právnom predpise formulovaný, avšak jeho základným charakteristickým znakom je úmysel. Násillie je následkom istého druhu ľudského konania, ktoré je zámerné. Ide o telesnú, aj duševnú ujmu. Deklarácia o odstránení násillia páchaného na ženách, schválená VZ OSN v r. 1993 ho označuje ako akýkoľvek násillný čin, ktorý vedie alebo by mohol viesť k fyzickej, sexuálnej alebo psychickej ujme alebo zraneniu, vrátane vyhrážania sa takýmito činmi, zastrasovania alebo svojvoľného obmedzovania slobody, a to vo verejnom či súkromnom živote. Preto v súvislosti s domácim násillím je mimoriadne dôležité minimalizovať kontakt násillníka s obeťou, keďže najvhodnejší priestor má násillník v domácom prostredí obeť. Z uvedeného dôvodu bolo aj sformulované predbežné opatrenie v zmysle § 76 ods. 1 písm. g/ O. s. p., ktorého účelom je poskytnúť oprávnenému

účastníkovi dočasnú ochranu, prípadne zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu jeho postavenia aj za cenu, že skutkový stav veci nie je náležite zistený.

Pojem násilia ako taký nie je nikde vo všeobecnom záväznom právnom predpise formulovaný, avšak jeho základným charakteristickým znakom je úmysel. Násilie je následkom istého druhu ľudského konania, ktoré je zámerné. /Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 15. októbra 2012, sp. zn. 5 M Cdo 10/2012/

Zmyslom predbežných opatrení je dočasná úprava pomerov účastníkov, pričom musí byť poskytnutá ochrana tomu, kto o vydanie žiada, tak v rámci ústavných a zákonných pravidiel aj tomu, voči komu predbežné opatrenie smeruje. Ochrana toho, proti komu má navrhované predbežné opatrenie smerovať, nemôže však dosiahnuť takú intenzitu, aby prakticky znemožnila ochranu oprávnených záujmov druhej strany, teda toho, kto o vydanie predbežného opatrenia žiada. Pred nariadením predbežného opatrenia nemusí byť nárok dokázaný, musí však byť aspoň osvedčený. Osvedčenie /na rozdiel od dokazovania/ znamená, že súd pomocou ponúknutých dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti /teda nie všetky rozhodujúce skutočnosti/, pri ich zisťovaní nemusí dbať na všetky formality ako pri dokazovaní, postačuje, že osvedčená skutočnosť sa mu vzhľadom na všetky okolnosti javí ako nanajvýš pravdepodobná. Pri nariadení predbežného opatrenia teda súd poskytne oprávnenému účastníkovi dočasnú ochranu, prípadne zabraňuje ďalšiemu zhoršovaniu jeho postavenia aj za cenu, že skutkový stav veci nie je ešte náležite zistený, a teda že subjektívne právo ani jemu zodpovedajúca povinnosť nie sú celkom nepochybné. Dočasnou úpravou urobenou vo forme predbežného opatrenia sa preto neprejudikujú práva a povinnosti účastníkov ani posúdenie právneho vzťahu medzi nimi. Znamená to, že obsahom dočasnej úpravy v neskoršom konaní nie je súd viazaný a môže rozhodnúť inak.

V danom prípade sú podľa názoru súdu splnené podmienky na nariadenie predbežného opatrenia. Z predložených dokladov vyplýva, že navrhovateľka oznámila OO PZ 9. 10. 2014, že ju odporca pod vplyvom alkoholu v nočných hodinách slovne a fyzicky napádal, 29. 3. 2015 jej vulgárne nadával, urážal a vyhadzoval z domu, 20. 3. 2015 v čase o 9,10 hod. sa jej vyhrážal a vyhadzoval zo spoločnej domácnosti. Spoluvlastníctvo účastníkov k nehnuteľnosti v podiele 1/1 bolo preukázané listom vlastníctva č. 2134.

Manželstvo účastníkov bolo rozvedené Rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 16P 104/2014-13, právoplatného dňom 13. 4. 2015. V konaní navrhovateľka uviedla, že „ 2 roky po uzavretí manželstva začal odporca nadmieru požívať alkohol, psychicky ju týral, vyhadzoval ich z domu. Odporca požíval alkohol vždy, keď mal voľno z práce. Situácia sa v poslednom období zhoršila, z domu v l.e musela odísť k svojej matke. Kúsok od nej kúpili dom, v ktorom bývajú spolu. Odporca naďalej požíva alkohol, sústavne ju vyhadzuje z domu“. Odporca nepoprel požívanie alkoholu /zdôvodnil to tým, že manželka je tlstá/. Z obsahu spisu vyplýva, že účastníci žijú v jednom dome /i keď majú rozdielny trvalý pobyt/.

Navrhovateľka predložila teda listinné dôkazy o tom, že sa voči nej odporca opakovane dopustil násilia. Správanie odporcu a nadmerné požívanie alkoholu, ktoré je zrejme dôvodom jeho správania, vyplýva aj z konania o rozvod manželstva. Súd poukazuje na skutočnosť, že násilím nemusí a nie je zásadne len fyzické násilie a práve inštitút predbežného opatrenia a vylúčenia z užívania BSM má zabrániť nielen psychickému týraniu, ale aj fyzickému, ohrozeniu života a zdravia. Tieto listiny a dôkazy dostatočne osvedčujú naplnenie hypotézy uvedenej v ust. § 76 ods. 1 písm. g/ O. s. p., t. j. že odporca je vo vzťahu k navrhovateľke dôvodne podozrivý z násilia. Ako už bolo uvedené, ust. § 146 ods. 2 Obč. zák. neplatí len pre vzťahy manželov, ale analogicky aj pre vzťahy bývalých manželov, ktorí žijú v spoločnej domácnosti.

Podľa § 76 ods. 4 O. s. p. ak súd návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v celom rozsahu vyhovie a stotožňuje sa so skutkovými a s právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, súd to skonštatuje v odôvodnení a ďalšie dôvody nemusí uvádzať.

Súd sa v predmetnej veci stotožnil so skutkovým a právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, pre úplnosť však /vzhľadom na obmedzenie vlastníckeho práva odporcu, pred ochranou

ktorého však zákon uprednostňuje ochranu zdravia a života/ považoval za potrebné bližšie sa zaoberať výkladom a chápaním násilia ako takého.

Predbežné opatrenie zanikne v zmysle ust. § 77 ods. 1 písm. a/ O. s. p. , nakoľko ku dňu podania návrhu na vydanie predbežného opatrenia nebol podaný návrh vo veci samej a predbežné opatrenie len zabezpečuje dočasnú úpravu pomerov.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Trnave.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podľa § 42 ods. 3 O. s. p. uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis.

Podľa § 209 O. s. p. súd prvého stupňa vyzve toho, kto podal odvolanie neobsahujúce náležitosti podľa § 205, aby chýbajúce náležitosti doplnil podľa § 218 ods. 1 písm. d/ O. s. p. (odmietnutie odvolania). Ak aj napriek výzve súdu odvolanie nedoplní alebo ide o oneskorené odvolanie alebo podané tým, kto naň nie je oprávnený, predloží súd prvého stupňa odvolaciemu súdu. V takom prípade bude rovnako odvolanie odmietnuté.